

Landsstýrið ætlar at gera lóg fyrri, hvussu jarn og annað vandamikið burturkast skal verða burturbeint

Burturbeining av burturkasti er ein týðningarmikil liður í umhvørvisarbeiðinum, sum fyrri meginpartin verður fyriskipað av IRF og Tórshavnar Kommunalu Brennistøð á hvør sínum geografiska øki. Viðvíkjandi jarnburturkasti og tí vandamikla burturkastinum, so sum kemisk evni o.a., verður ásetnað, at skipanin ikki nóg væl nýttar tær á skilgøðari burturbeining. Kannað verður, hvussu hetta kann skipast á fullgøðan hátt. Lógaruppskot verður lagt fyrri tingið hesum viðvíkjandi.

Landsstýrið letur stuðul til ymisk umhvørvisverndartil-tøk. Nevnst kann, at stuðul varð latin til kappingina um „reinastu bygð“ í ár.

Arbeidsmarknaðarmál

Fleiri lógaruppskot viðvíkjandi arbeidsmarknaðinum verða lögð fyrri tingið í hesi tingsetu. Uppskot til lóg um arbeids-umhvørvi við smávegis broytingum verður lagt framaftur í heyst. Føroyar verða tá á sama støði í arbeids-umhvørvislógarmálum sum Norðurlond.

Arbeidsmarknaðareftirlønar-grunnurin byrjaði at gjalda út 1. apríl í ár. Øll 67 ára gomlir og eldri fáa 500 kr. um mánaðin, sum eru skatt-skýldugar.

Nýggj lóg um ALS varð samtykt í vár. Talan er ikki um stórvægis broytingar, men skipanin skal gerast einfaldari at umsitja. Útgjaldsupphædd og útgjaldstíðarskeið er sett í lógina. Tíðarskeiðið verður verandi 3 ár og 2 mánaðir. Stýrið ásetir inngjaldsprotentið, sum hægst kann vera 2,5%. Inngjaldið verður 2,25% frá 1. januar 1998.

Viðvíkjandi arbeidsávisingini verður miðað ímóti, at

arbeitsgevarar, arbeidstakarar og arbeidstøk, brúka ávisingina, sum hevur fingið royndir og serkunnleika í at ávisa arbeiði uttanlands, har nógvir føroyingar hava arbeiði.

Í ár eru 6 mió kr. avsettar til arbeidsskapandi tiltøk fyrri ung, sum kommunurnar skipa fyrri. Ein samskipari verður settur á Almanna-stovuni at skipa fyrri aktiv-ering eftir forsorgarlógini.

Almanna- og heilsumál

Almannamál

Rammulóg fyrri almannak-øið varð viðtikið í 1994, sum ásetti, at allar fólkatings-lógar á almannakøinum skuldu gerast lógtingslógir. Hetta var ein partur av av-taluni millum landsstýrið og donsku stjórnina.

Hetta er eitt umfatandi lóg-arverk, men skjótt er settur á. Lógtingslóg um barna-gjald til einsamallar uppi-haldarar o.o. varð samtykt 1996. Lógin um sosialar pensjónir verður lögð fram-aftur í hesi tingsetu. Henda lógin kom istaðin fyrri ta gomlu fólka- og avlami-spensjónslógavuna og áset-ingarnar um einkupensjón og lóg um uppiskoytisveit-ing til einkur. Næst á skránni er lógin um dag-pening, sum væntandi verður lögð fyrri tingið í hesi tingsetu.

Eftir er so forsorgarlógin sum er sera umfatandi. So skjótt sum lógin um dag-pening er avgreidd, verður farið í holt við at gera eina nýggja forsorgarlóg, sum nýttar tær og hóska til eitt nýttíðarsamfelag.

Heimarøkt

Nú ið heilsusjúkrasystra-, heimasjúkrasystra- og heimahjálparskipanirnar

eru samanlagdar í ein stovn, Heimarøktina, hevur landsstýrið endurskøað lógir og kunngerðir fyrri at laga tær til heimarøktar-skipanina. Lógtingslógir um heilsusystar, heima-sjúkrasystar og broyting í lógtingslóg um almenna forsorg vórðu lagdar fyrri tingið í farnu tingsetu og verða lagdar framaftur. Tá hetta arbeiðið er liðugt, er bert barnaforsorgarlógin eftir.

Sambýli

A serforsorgarøkinum verður hildið fram við at finna skilgøðar loysnir. M.a. sambýli til menningartarnað eru ein liður í hesum royndum. Eitt eldrasambýli er lat-ið upp í Kollafirði. Í Vest-manna eru hús keypt til eldrasambýli, sum verður latið upp í ár. Hesi sambýli eru væl umtókt.

Í Sandoyinni verður roynt at sameina røktarheimsrakstur og heimarøkt í einum. Eydnast henda skipan, verða hesar ein partur av arbeiðinum at betra um við-urskiftini hjá okkara eldru borgarum.

Arbeiðið at byggja verk-staðið Vón uppafur gongur eftir ætlan, og væntandi kann verða flutt inn í nýggj og hóskaði høli nakað skjótt.

Heilsumál

Sjúkrahúsráðini hava virkað síðan mars mánað. Lóg-tingsmenn, býráðs- og bygðaráðsmenn og starvs-fólk í heilsuverkinum kun-nu ikki sita í ráðnum.

Sjúkratrygging

Lógtinglóg um „lov for Færøerne om offentlig sygesikring“ varð broytt í vár. Við hesum verður inntøku-markið fyrri A og B limir í sjúkrakassanum avtikið.

Krævt verður, at A-limir hava ein fastan lækna, men kunnu skifta eina ferð um árið, meðan B-limir kunnu skifta lækna, tá ið teimum hóvar. C-limaskapurin er avtikið. Aldursmarkið fyrri limaskap er hækkað úr 16 upp í 18 ár.

Gamla skipanin var óhepp-in, tí nógv løtu seg ikki tryggjað. Í okkara granna-londum eru øll fólk tryggjað undir somu tryggtum. Hetta er nú eisini galdandi í Fø-royum. Nógv fólk vóru B-limir, hóast tey ikki høvdu ráð til hetta. Avleiðingin av hesum var, at tey aftraðu seg at søkja læknahjálp. Tá sama var galdandi fyrri C-limir.

Nýggj kunngerð um heili-vág varð sett í gildi í mai. Nú er tað apotekið, og ikki læknin, ið hevur ábyrgdina av at útlýggja tann biligasta og synonyma heilivágin. Fyrirunurin er, at tann bil-igasti heilivágurin á mark-naðinum verður útlýggjaður. Nýggj kunngerð um flut-tings- og ferðarendurgjald fyrri sjúklingar uttanlands verður í sett í gildi í næstum. Sambært hesi kunngerð fáa fleiri avvarðandi møguleika fyrri at fáa ferðarendurgjald, tá tey eru í sjúklingar, ið verða sendir til viðgerðar uttanlands. Hildið verður fram at end-urskøða heilsulógavuna sambært avtalu við donsku stjórnina.

Undirvisingar- og mentamál

Skúlamál

Nýggj fólkaskúlalóg

Nýggja fólkaskúlalógin er samtykt av lógtinginum og kemur fyrsti parturin av henni í gildi 1. august næsta ár. Broytingarnar í nýggju fólkaskúlalógini í mun til

galdandi lóg eru m.a., at 7 ára undirvisingarskylda verður broytt til 9 ára undirvisingarskylda, og at møguleiki er hjá skúlanum at hava forskúla. Harnæst eru lærugreinatilboðini dag-førd og munandi økt.

Uppskot til nýggja lóg um yrkisútbúgvingar og nýggja lóg um yrkisskúlar verða lögð fyrri tingið í heyst.

Uppskot til lóg um al-manna- og heilsuútbúg-vingar á miðnámsstigi verður lagt fyrri tingið í hesi ting-setu. Ætlanin er, at fara und-ir útbúgvingina í august næsta ár.

Landsstýrismaðurin hevur sett ein arbeidshólk til at endurskøða lógina um læra-útbúgving.

Lógávan um miðnámsút-búgvingar verður dagfórd viðvíkjandi m.a. yrkisgym-nasialum útbúgvingum. Lógin um útbúgvingarstuð-ul verður í løtuni endur-skøað av einum arbeidshólk. Ætlanin er, at nýggj lóg um útbúgvingarstuðul skal fáa gildi 1. august næst-a ár.

Granskingarráð

Í fjór kom lógin um gransk-ingarráð í gildi. Ein mió.kr eru jættaðar til gransk-ingarætlanir í ár. Gransk-ingarráðið gevur landsstýris-manninum tilmæli í gransk-ingarmálum og um-mælir stuðulsúmsóknir. Á-hugi fyrri at gera gransk-ingarætlanir er so at siga innan allar vísindagreinar. Í fjór varð stuðul jættaður til eina gransk-ingarætlan innan læknávisindi.

Í vár kom sáttmáli millum Norðurlond um atgongd til hægri útbúgvingar í gildi. Uppskot til samtyktar verður lagt fyrri lógtingið, so Fø-oyar verða fevndar av hes-um sáttmála, sum gevur les-andi ókeypis atgongd til flestu lærustovnar í Norð-urloandum.

Arbeidshólkur er júst settur at gera eina virkisætlan um, hvussu kunningarætkni kann fáa størri útbreiðslu í fólkaskúlanum. Nevnd er sett at gera upp-skot til framtíðar útbúg-vingarpolitikk, har útgangs-støðið m.a. verður sam-bandið millum útbúgving, gransking og vinnulív.

Mentamál

Lofthúðalóg

Uppskot til nýggja lofthúð-alóg, sum skal fevna um virksemd hjá einum megin-útværpi og einum megin-sjónværp, verður fyrrireikað. Somuleiðis skal lógin fevna um nærútværp og nærsjón-værp. Lógaruppskotið verður lagt fyrri lógtingið í heyst og lógin kemur eftir ætlan í gildi 1. januar 1998.

Seinasta vetur fekk Sjónv-arp Føroya loyvi at skipa fyrri eydnuspæli. Hetta hev-ur bót munandi um inn-tøkumøguleikarnar hjá stovninum.

Uppskot til ávisar broyting-ar í lógini um Føroya Landsskjalasavn verður fyr-ireikað.

Spurningurin, hvussu vit skulu varðveita mæta forn-minnið „Múrin“ í Kirkjubø,

verður í løtuni viðgjørður. Ætlanin er, at støða verður tikin í hesum árinum. Upp-skot til nýggja lóg um „frið-ing av fornminnum“ verður væntandi lagt fyrri tingið fyrst í næsta ári.

Kirkjulógávan

Arbeiðið at endurskøða kirkjulógávanu heldur fram. Ætlanin er, at hava ar-beiðið liðugt í hesi tingsetu. Triggjar av kirkjulógnum vórðu til viðgerðar í tinginum í vár, men vórðu ikki avgreiddar. Hesar verða lagdar framaftur fyrsta dag-in.

Í seinasti tingsetu samtykti tingið ríkislógartilmæli til at seta í gildi fyrri Føroyar nýggju donsku lógina um upphavsrátt.

Í fjór heyst varð avtala gjord millum Grønland, Ísland og Føroyar um mentannarligt samstarv. Eitt av úrslitnum av hesi avtalu er listahand-verkarstevnan, sum verður hildin í Føroyum í næsta mánaði.

Í løtuni verður arbeitt við uppskotum, sum viðvíkja eina norðurlandskari ment-annaravtalu og „Nordisk kulturfond“.

Samantak

Úrslitini sýna, at samgongu-ætlanirnar og politikkurin hava verið røtt. Stáflestu hagtelini, skjótt minnkandi arbeidssloysið, vaksandi fyr-itaksemi í samfelagnum, tørvandi andstøðuuppskot-ini og øll onnur fyrirbrigdi prógva henda veruleika.

Tað hevur í stórum eydnast higartil. Tá hevdur eg ynskt, og tað er longu nevnt, at vit høvdu megnað at víst líka stóran fastleika og eins stórt dirvi á vinnuøkjunum og á hinum politisku økinum. Men spurningurin er, um vit eru før fyrri at halda fast um tey framstyg, sum eru rokk-in, og um vit eru før fyrri at tryggja hesi framstyg í kom-andi tíð.

Hóast langt er eftir á mál, tá tað snýr seg um at rætta føroyska samfelagið upp-aftur figgarliga og búskap-arliga, so vísa tey seinastu hagtelini, at framgongdin er ikki so stór í dag, sum fyrra helming av valseiknum, hóast ótálmaðan fiskiskap og harav fylgjandi meiri-nntøkur. Kanska er hetta iutvist orsakað av teimum tá nógv umrøddu sjálvttøku-borðum í lógtingsins figgjarnevnd.

Politiska semjan millum flokkarnar á lógtingi um at lata vera við at tálma fiski-skapinum í komandi fiskiári fer í fyrstu atlugu at geva meirinntøkur og møguleik-ar fyrri nýggjum sjálvttøku-borðum. Hvør ávirkanin verður um nógur ár, kann ein hugsa sær. Táð skuldi ikki verið so tørført at gitt um úrslitið, um ein bæði skattar tilfeingið ov hart og nýtir meirinntøkuna á ó-neýðugan hátt.

Nýggja stýrisskipanarlógin, sum hevur verið grundar-lagið undir okkara politiska arbeiði hetta valseikið, er so visiliga innrættað, at hon ger týðiligan skilnað mill-um lóggevandi og útinnandi valdið. Hetta merkir fyrri tað